

Ze bleken goed doorvoed te zijn, zoodat ze zich slechts vergenoegden door af en toe aan nog niet ten volle geopende peregriinsems een weinig te pikken. De roode appendices (lakplaatjes) waren in het zonlicht met den kijker goed zichtbaar.

Dordrecht 15 Mei '33.

H. W. VAN RHIJN.

Een brief uit Twente. U zult zich stellig herinneren, dat ik U in den zomer van '31 meldde, dat mijn vrouw en ik het *vuurgoudhaantje* (*Regulus ignicapillus*) met jongen hadden gezien op het landgoed „het Smalenbroek”. Toen opperde ik de veronderstelling, dat dit vogeltje waarschijnlijk meer voorkomt dan de ornithologen wel denken, en niet opgemerkt wordt, daar men 't gezang niet kent.

Op een vogel-excursie op 't buitengoed „het Teesink” in Boekelo, ontdekten we naast een paartje van 't gewone goudhaantje ook een paartje van 't *Vuurgoudhaantje* en nu bleek den belangstellenden, hoezeer 't gezang van deze twee soorten uiteenloopt. Heel juist vinden we dit verschil aangegeven in A. Voigt's Excursionsbuch.

Op 't Smalenbroek zong gisteren nog een 3-tal mannetjes van *Regulus ignicapillus* met vollen moed. Maar onze pogingen, om een nest te vinden faalden helaas. En toch twijfelen we er niet aan, of 't moet er zijn, want we hebben in 't voorjaar 2 paartjes gezien. Opgeven doen we daarom onze pogingen nog niet, want we hopen een nest te vinden, wanneer mannetje en wijfje druk voeren. Een week geleden slaagden we erin in een bosch op den „Hoogen Boekel” door 't volgen van een paar gewone goudhaantjes, die voer in den bek hadden, een nestje van deze met vlugge jongen te ontdekken.

Dien middag waren we al bijzonder fortuinlijk, want toen we onze kleinste broedvogeltjes bespieden, floot achter ons een goudvink, wiens nest we niet hebben gezocht, omdat er in de onmiddellijke nabijheid een verkeersweg loopt. En last, not least zagen we toen ook nog in een hoogen den een paartje van den *torenvalk* bij hun nest. Het mannetje verried door een kort kli, kli, misschien beter tik, tik, zijn tegenwoordigheid.

In een dennebosch, niet ver van 't bovenbedoelde, wees een *kuifmeesje* met voer in den bek, dat steeds maar zijn angstig gr... gr... liet hooren, ons zijn nest, waarop 't wijfje vastzat te broeden, terwijl op geen 10 minuten afstand van dit nest ons door een kennis een nest met onge kuifmeesjes, al vlug, werd gewezen in een hollen paal, vlak aan een druk fietspad nog wel.

't Doet ons genoegen U te kunnen mededeelen, dat 't aantal kuifmeesjes gestadig toeneemt. Door elken vogelvriend zal dit laatste toegejuicht worden, want 't aardige liedje van 't prachtige meesje werd naar onzen zin veel te weinig gehoord.

't Smalenbroek, dat ik in den aanhef reeds noemde, is een voorbeeld van wat men met systematische vogelbescherming en -cultuur bereiken kan. Hoe dringend de behoefte aan nestgelegenheden voor holbroeders wel is, blijkt uit 't feit, dat naast 't buitengewoon groot aantal door *klevers* en *mezen* bewoonde kastjes zelfs oude petroleumblikken in gebruik zijn genomen door *pimpelmees* en *zwarte mees*.

Een 10-tal paartjes van den *zwartgrauwen vliegenvanger* (een tot heden nog niet eerder bereikt aantal voor dit terrein), heeft ook beslag gelegd op een kastje, wat uit den aard der zaak door den eigenaar van dit landgoed gaarne gezien wordt.

Het treffendste staaltje van woningnood levert o.i. 't broeden van een *grooten bonten specht* en een *kauwtje* in één boom in onmiddellijk bij elkaar gelegen holen.

Dat 't aantal soorten broedvogels op 't Smalenbroek aanzienlijk moet zijn, is dan ook niet te verwonderen. 't Bedraagt omstreeks 50, de *uilensoorten* niet meegerekend.

Ook voor den botanicus, evenals voor den ornitholoog, levert deze bezitting nog wel iets bijzonders op, n.l. *goudveil* (*Chrysosplenium alternifolium*), *muskuskruid* (*Adoxa moschatellina*), *boschwederik* (*Lysimachia nemorum*), *gele doovenetel* (*Galeobdolon luteum*), *maagdepalm* (*Vinca minor*) en *sluutelbloem* (*Primula officinalis*).

In goede paddenstoelenjaren oogst de mycoloog er een rijken oogst, waaronder ook zeldzame en tamelijk zeldzame, zooals *Cordiceps capitata* en *Tricholoma connata*. Wijlen Mej. Cool was zoo gelukkig, hier een voor ons land nieuwe soort te vinden, n.l. *Myxarium salor*.

In 't algemeen mogen we zeggen, dat we dit jaar over den vogelstand der door ons bezochte terreinen niet mogen klagen. 't Aantal *braamsluiers*, dat blijkbaar in Holland niet groot is, laat niets te wenschen over; de *roodborsttapuit* zien en hooren we meer dan 't vorig jaar en op 't Aamsveen hoorden we weer den *sprinkhaanrietzanger*, de *korhanen*, de *watersnippen*, al wordt dit veen ook naar onzen zin wat te veel ontwaterd. En op 't Lonnekermeer wemelt 't van *grote karekieten*, terwijl 't *kleine karekietje* er ook tamelijk veelvuldig is. En dat nog wel in 't waterarme Twente!

Alles wel beschouwd, hebben we dus geen reden tot klagen, waar de werkverschaffing bovendien de 2 vindplaatsen van *zevenster* (*Trientalis europaea*) en die van *Eenbes* (*Paris quadrifolia*) in de onmiddellijke nabijheid van Enschede ongemoeid liet, alsmede 't U bekende bosch en weiland met de *primula's*, *lelietjes van dalen*, *geelster* (*Gagea Spec.?*) en *paarse rapunzel*.

De gewone tapuit zien we zelfs meer dan vroeger, blijkbaar doordat ruw omgeploegde stukken leide meer hopen voor broedgelegenheid bieden.

U begrijpt, hoe heerlijk onze Pinksterdagen geweest zijn, waar op een paar kalme fietstochtjes al de genoemde ornithologische en botanische bijzonderheden nog eens weer onder onze oogen kwamen.

Enschede 5 Juni '33.

H. J. HOGESLAG.

Vroege Zeepostelein. Hedenmiddag vond ik tusschen de bazaltzuilen aan den mond van het Afvoerkanaal een bloeiend plantje van zeepostelein. Is dit niet bijzonder vroeg? De Flora vermeldt als bloeitijd Juni—Aug.

Den Haag, 26 April '33.

Ir. P. DEKKER.

Dergelijke „vroegelingen-individu's" komen bij verscheidene plantensoorten voor. Zoo heb ik een Boschanemoon bloeiend gevonden midden Februari, een Pinksterbloem dit jaar op 22 Maart. In de litteratuur zijn beroemd de Maronnier du premier Mars te Parijs en de „Glastonbury Thorn", een meidoorn, die omtrent Kerstfeest zou bloeien. Koekoeksbloem en Fluitekruud vertoonen ook dergelijke bokkesprongen, maar het grilligst van al zijn de paddestoelen. Misschien is het wel belangrijk, om op deze dingen te letten en vooral om na te gaan of het individu en zijn nakomelingen volharden in voorbarigheid.

JAC. P. TH.

Eenden bij de Marine. Al herhaaldelijk had ik waargenomen, dat wilde eenden neerstreden in het water behorende bij het Marine Etablissement te Amsterdam. Ook verleden jaar had ik ze gezien; dit kon geen toevalligheid meer zijn en het is ten slotte dan ook gelukt moeder eend te vinden, broedend op een nest met 15 eieren. Het nest lag verscholen in overjarig, hoog gras en voor koude noordewinden beschut door brokstukken stalen pantserplaten.

Daar de kleur van de eend heel mooi in overeenstemming was met de roestbruine tinten van de pantserplaten was ze voor oningewijden heel lastig te ontdekken.

Over het algemeen heeft het publiek geen toegang tot het Etablissement, zoodat de eend ongestoord en betrekkelijk rustig haar broedplichten heeft kunnen vervullen. Ik zeg betrekkelijk rustig, want vrijwel dagelijks marcheerde een troep marine-schepelingen onder tromgeroffel eenige malen op een paar meters afstand langs het nest; ondanks dit lawaai bleef zij rustig zitten. De meergenoemde pantserplaten lagen tusschen den wandelweg en het nest.

Op den 2en Paaschdag zijn er 12 eieren uitgekomen.

De begane grond is méér dan één meter boven het wateroppervlak gelegen; de kadewand rijst stijl uit het water op; de eenige manier voor de pas uitgekomen jongen om met het water kennis te maken, bestond dan ook hierin, dat ze moeder-eend volgden, zich van den hoogen wal in het water lieten vallen, zooals mij door een ooggetuige is verteld. Is dit wellicht de reden, dat het broedsel zoo jammerlijk is mislukt, want op den ochtend, volgend op den dag, waarop de eieren waren uitgekomen, zwom de eend rond met nog slechts één kuiken, terwijl er 6 jongen dood op het water dreeven. Er zwommen toen 4 woerden in de nabijheid, zijn deze wellicht debet aan den dood der jongen? Of zouden ratten de schuldigen zijn?

In elk geval is de aanwezigheid dier woerden een aanwijzing, dat er meerdere paren wilde eenden broeden in het centrum van onze hoofdstad.

J. ROTGANS.

Een Zuiderzee-meevaller. In het najaar van 1932 werden de bijenhouders in West Friesland verblijd met een onverwacht groote honigdracht. Voor een deel is dat toegeschreven aan den mooien nazomer in de tweede helft van Augustus en den rijken bloei van witte klaver en herfstleuwentand. Maar ongetwijfeld is ook veel honig afkomstig geweest van de Zulte of Zeeaster (Aster Tripolium) die overvloedig groeide en bloeide in de pas droog gemaakte Wieringer meer. Hierbij doet zich de vraag voor, hoe ver de bijen gaan om honig en stuifmeel te halen en of het mogelijk is, dat de bijen van Oude Niedorp, dat 12 K.M. van de Wieringer meer af ligt, heelemaal naar den Nieuwen polder gingen, om van daar hun overvloedigen oogst te betrekken. Het is wel van belang, om dit najaar er nog eens op te letten, hoe wel door de uitbreiding der cultuur het zulte-gebied wel achteruit zal gaan. Ontziltling kan de plant nog lang verdragen.

JAC. P. TH.

Massavondst van Morieljes. Op 17 April deed ik een morgenwandelingetje in de Westduinen bij den Haag. Bij de Kwartellaan gaat een verhard pad zeewaarts. Bij het dennenboschje sloeg ik linksaf. Langs den beschutten rand staan al heel aardige zeedennen, met enkele grove dennen en zwarte dennen, alles opgevrootlijkt door enkele berken en wilgen. Daar zag ik een paar morieljes staan en toen ik in allen ernst ging zoeken, had ik op een oppervlak van nog geen honderd vierkante meter al gauw meer dan tweehonderd morieljes geteld, daaronder